

צדקת הצדיק – סימן ח'

וזמן ההכנה הזו הכל לפי מה שהוא אדם, וחסידיים היו שוהים רק שעה אחת לתפילה כדאיתא (ברכות ל' ב).

וזה טעם גם כן שהרחיבו בזמן של ערבית עד עמוד השחר, כי בחשכת ליל קשה למצוא בהירות מלכות שמים פעמים עד עלות השחר, כולי האי ואולי.

מה שאין כן ביום כמו שנאמר "להגיד בבוקר חסדך" (תהלים צ"ב ג), אז אפשר להגיד מיד בבוקר מתוך אור הניכר.

מה שאין כן בלילות – רק האמונה בלב, ולא ההגדה שהוא ההוצאה מכח אל הפועל על העבר, אלא הקיווי על העתיד כאשר אתא בוקר גם בכל הלילה כולה:

ולכך תפילת ערבית רשות, כי תפילה הוא הכרת הנוכח יותר מקריאת שמע, כמו שכתבתי לעיל (אות ו'), ואי אפשר לחייב בלילה, דזה שמי לעלם כתיב (שמות ג' ט"ו) בעולם הזה שדומה ללילה, רק רשות למי שחננו ד' להיות לילה כיום יאיר לו. רק האידנא בעקבות דמשיחא קרוב לאור היום קבלינהו לחובה.

ותפילת השחר גם כן זמנה עד חצות, יותר מזמן קריאת שמע, כי לקבלת הנוכח ממלכות שמים צריך הכנה יותר. ולכך יש תשלומין לתפילה אצל תפילה הסמוכה אף על פי שעבר הזמן, מה שאין כן בתפילה השלישית הוי "מעוות לא יוכל לתקון" דבתרי זימני הוי חזקה לגבי אותה דלא מצי מכון לה:

*****

(1) שו"ע - אורח חיים, סימן צג, סעיף א [קודם שיתפלל צריך לשהות]
ישהה שעה אחת קודם שיקום להתפלל, כדי שיכוין לבו למקום; ושעה אחת אחר התפלה, שלא תהא נראית עליו כמשאווי שממהר לצאת ממנה.

(2) תלמידי רבינו יונה (דף כא. בדפי הרי"ף)
חסידיים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין וכו' אע"פ שבהרבה מקומות כשאומר שעה אינו ר"ל שעה דוקא אלא זמן מועט הכא אינו כן אלא שעה ממש דהכי אמרי' בגמרא (דף לב ב) היו שוהין שעה אחת קודם תפלה ושעה אחת בתפלה ושעה אחת אחר תפלה ושאלו התם כיון שכך היו שוהין בכל תפלה ותפלה תורתם ומלאכתם אימתי נעשית ומהדרין מתוך שחסידיים הם תורתם מתקיימת ומלאכתן מתברכת.

(3) מגן אברהם - אורח חיים, סימן צ, ס"ק א
שעה א'. תר"י הוכיח מגמ' דאע"ג דבכל מקום דקאמרי' שעה פי' שעה מועטת הכא פי' שעה אי' מי"ב ביום, זה לחסידיים ולשאר עם די בשעה מועטת...

(4) ישועות משה (ר' משה יהושע הגר מויזניץ זצ"ל [1916-2012])
הכנה = מח + לב

(5) מדרש תנחומא – פרשת עקב, סימן ב (ע"פ אמרי אמת [מגור] זי"ע, כי תצא, שנת תרצ"א)
...תני רשב"י שתי מצות גלה הקב"ה מתן שכרן, אחת קלה שבקלות, ואחת חמורה שבחמורות, ואלו הן: קלה שבקלות שלוח הקן ושם כתיב (דברים כב) והארכת ימים, וחמורה שבחמורות כבוד אב ואם שבו כתיב (שם /דברים/ ה) למען יאריכון ימיך הרי הן שוין במתן שכרן מעה"ז...

(6) מסכת חולין דף קלט.
"פי' יקרא קן צפור" (דברים כב, ו) פרט למזמן.

(7) רמב"ם - הלכות ביאת המקדש, פרק ט, הלכה ז
וכן הדלקת הנרות כשירה בזרים לפיכך אם הטיב הכהן את הנרות והוציאן לחוץ מותר לזר להדליקן. +/השגת הראב"ד/ והוציאן לחוץ מותר וכו'. אי"א הפליג כשאמר מותר לזר להדליקן אלא שאם הדליקן כשירות. +

8) בני יששכר - מאמרי חודש כסלו – טבת, מאמר ב, אות ח [אור תורה]

על כן קראו לימים האלה חנוכה שהוא חינוך והרגל על לעתיד גאולה העתידה שאז יתגלה לנו האור הגנוז בשלימות כמשארז"ל וגנוז לצדיקים לעתיד לבא [חגיגה יב א] כדכתיב "לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם ולילה, הירח לא יאיר לך; ויהיה לך ד' לאור עולם". [ישעיה ס יט], והנה זה יהיה אחר שתשלם הגלות החל הזה מלכות רביעית, והנה עוד בהשלמת מלכות יון מלכות שלישית האיר לנו הש"י במעט קט מן האור ההוא אחר שנפסקה הנבואה בכדי שיעמוד לנו האור ההוא בגלות החל הזה במקום נבואה, כי האור הזה אדם מביט בו מסוף העולם ועד סופו [חגיגה שם], על כן נקרא נר חנוכה נר חינוך והרגל לאור עולם בגאולה העתידה שיתגלה אור הגנוז נאמר ביה יה"י או"ר (רל"ב, ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן), וזהו והיה לך הוי"ה לאו"ר עולם, היינו השם הוי"ה בד' מילואי כנ"ל בגימ' יה"י או"ר ונגנו בתורה, והנה נר חנוכה חינוך והרגל להאור ההוא ועל כן הוא מסוגל לתורה, על כן הרגיל בנר זה (אמרו לשון הרגיל מרגיל את עצמו לאור העתיד) הוי"ן ליה בניס תלמידי חכמים [שבת כג ב].

9) רבינו יונה - ספר שערי תשובה (שער ב, אות ה)

ויש על הבוטח בשם להוחיל במעוף צוקתו, כי יהיה החושך סבת האורה, כמו שכתוב (מיכה ז, ח): "אל תשמחי אויבתי לי, כי נפלת קמתי כי אשב בחשך ה' אור לי", ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (מדרש תהלים מזמור כב): אלמלא נפלתי לא קמתי, אלמלא ישבתי בחושך לא היה אור לי!

10) פרי צדיק – חנוכה, אות טו (ר' צדוק הכהן מלובלין ז"ע)

וזה שאמרו דאינון עשרים וחמש אתוון דיחודא שמע ישראל. והוא על פי מה שאמרו בגמרא (פסחים נ' א) ביום ההוא יהיה ה' אחד אטו האידינא לאו אחד הוא וכו', לעולם הבא כולו הטוב והמטיב. והיינו שכן מורה הוי"ה אחד שהכל לטובה שכן מורה שם זה על רחמים וחפץ רק להטיב. רק בעולם הזה אין זה בהתגלות שיכירו הטובה בההיפך גם כן וזה יתגלה רק ביום ההוא. ואז בימי החשמונאים היה להם הנייחא בבחינת יחודא עילאה שהכירו הכל שהגזירה היה לטובתם שעל ידי זה נצחו את היוונים ופרקו עולם. שמקודם היו משועבדים להם והוצרך שמעון הצדיק לצאת נגדו (יומא ס"ט א) ולולא הגזירות בודאי לא היו קמים כנגדו. רק על ידי הגזירה שרצו להעבירם על דתם מסרו עצמם למיתה להלחם נגדו ונעשה להם הנס ופרקו עולם מעל צואריהם וזהו רמז עשרים וחמש אתוון שביחודא עילאה שכתב בתיקוני זוהר.

11) רסיסי לילה – אות ט (ר' צדוק הכהן מלובלין ז"ע)

השם יתברך נקרא לעולם גומל חסדים טובים כי זה כל פעולותיו וכל אצילות מידותיו היה רק לצורך להיטיב לישראל... וכאשר נראה פעמים לעין לא כן זה אדרבה להיטיב בטובה יותר גדולה שלמעלה מן השכל האנושי. וכדרך שאמרו בבראשית רבה (פרשה ט, ו - י) טוב מאוד זה יצר הרע ומות ושינה דכל אלו נראים לא טוב לעין ועל זה אמר דהוא טוב מאוד דבזה יש עומק טוב. על דרך משל האוכל מאכל מתוק לחיך הוא בשביל הנאתו ברגע אבל האוכל מאכל מרור על כרחך שהוא להבריא גופו דלולי כן ודאי לא היה אוכלו אם כן על כרחך הנאתו מרובה יותר הרבה:

12) מחשבות חרוץ – אות ח

...ובפרט בדורות הללו בעקבתא דמשיחא יוכלו להשיג הארה גדולה מאורו של משיח בראש חודש ניסן, והוא הארת השם אהי"ה המורה על העתיד דאנא זמין למיהוי:

13) שמות – פרק ג, פסוד יד

ויאמר אלקים אל משה, אהי-ה אשר אהי-ה; ויאמר, כה תאמר לבני ישראל, אהי-ה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם.

14) קדושת לוי - איכה ד"ה אפס

...כשיבוא משיח צדקנו במהרה בימינו, אז יתגלה שכל המאורעות שהיה בגלות לנו, היה הכל הכנה לגאולה, כי עתה בגלות אינו נראה, אבל בזמן הגאולה יתגלה זאת שהכל היה הכנה לגאולה.

¹ תיקוני זוהר – תיקון יג